

Pilot:

Het uniform (jeugd)hulpaanbod in scheidingsprocedures bij de rechtbank Limburg *Samenwerking in Limburg tussen gemeenten, Raad voor de Kinderbescherming, jeugdhulpverleners en de rechtbank ten behoeve van kinderen in complexe scheidingsprocedures*

Dit document gaat over de samenwerking in de keten tussen belangrijke spelers en beslissers die te maken hebben met kinderen die middenin complexe conflictscheidingen zitten en hulp nodig hebben en over wie beslissingen moeten worden genomen omdat hun ouders dat samen niet kunnen. Het bevat de afspraken die zijn gemaakt om die kinderen te helpen die door de scheiding van hun ouders beschadigd dreigen te raken of al schade in hun ontwikkeling hebben opgelopen. Daarmee draagt deze samenwerking bij aan het streven naar het verbeteren van de infrastructuur van hulpverlening en juridische procedures in Nederland. Want niet alleen in Limburg worden deze afspraken anno 2018 gemaakt: de rechtspraak probeert in 2018 in heel Nederland tot vergelijkbare samenwerking te komen met een uniform jeugdhulpaanbod ten behoeve van de juridische procedures waarin door de kinderrechter over kinderen belangrijke beslissingen moeten worden genomen. Daarmee past deze samenwerking bij de aanbevelingen van de kinderoombudsman die zijn opgenomen in zijn rapport “Vechtende ouders, het kind in de knel”.

1. Aanleiding en inleiding

De rechtspraak in Nederland heeft in 2016 een visiedocument “Rechtspraak (echt)scheiding ouders met kinderen” gepresenteerd. Daarin staan centraal de complexe conflictscheidingen waarin teveel kinderen te lang betrokken raken. De belangen van die kinderen raken ondergesneeuwd of komen niet of ruim onvoldoende aan bod. De schade die die kinderen daardoor lijden kan op korte en lange termijn erg groot zijn. In dit visiedocument heeft de rechtspraak plannen neergelegd om het familierechtelijke proces bij de rechter, waarin die ouders en kinderen betrokken zijn, zodanig in te richten dat de schade voor die kinderen zoveel mogelijk en zo snel mogelijk wordt beperkt.

Eén van die plannen is de invoering van een met succes in de provincies Groningen, Friesland en Drenthe onder leiding van de rechtbank Noord-Nederland opgezette praktijk van samenwerking in de keten van de jeugdhulp en rechtbank: het uniform hulpaanbod (UHA).

Kort gezegd houdt die praktijk het volgende in. De rechter kan in bij hem lopende procedures van kinderen in vechtscheidingen bij instemming van de ouders gelasten dat de noodzakelijke jeugdhulp voor ouders en/of kinderen direct en zonder wachttijden vanuit de zittingszaal wordt gestart. Het werkproces in de keten is zo ingericht dat de ouders en kinderen aansluitend aan de zitting snel de adequate hulpverlening ontvangen. De inzet van een jeugdhulptraject door de rechter wordt door de gemeente, die verantwoordelijk is voor de financiering van die jeugdhulp, betaald zonder nadere toetsing van de noodzaak van die hulp. De resultaten van die hulptrajecten worden (veelal) in rapportages van de hulpverleners neergelegd en worden door de Raad voor de Kinderbescherming (verder te noemen: de RvdK), adviseur van de rechtbank, én de rechtbank (en ook het gerechtshof als de zaak in hoger beroep komt) meegewogen bij de in de procedure te nemen beslissingen.

Die beslissingen van de rechter gaan onder meer over het hoofdverblijf van kinderen tijdens en na de scheiding bij één van de ouders, de omgang met de andere ouder, het ontzeggen van de omgang aan een ouder, het gezamenlijk of eenhoofdig gezag van de ouder(s), het recht van de ouder om met zijn kinderen te mogen verhuizen of de plicht om met de kinderen terug te verhuizen. Beslissingen die er voor ouders en kinderen die er samen niet (meer) uitkomen zeer toe doen.

2. De voordelen van het project UHA in Noord-Nederland

De voordelen van de in Noord-Nederland opgezette en sinds 2015 beproefde praktijk zijn de volgende:

- samenwerking in de keten (in plaats van langs elkaar heen te werken);
- onder leiding van de kinderrechter tijdens de zitting bereikt commitment van de ouders om met inzet van jeugdhulp op maat de situatie voor de kinderen te verbeteren en uit de vechthouding te komen, wordt direct verzilverd en omgezet in de inzet van die noodzakelijke jeugdhulp;
- juiste informatieverstrekking over de in te zetten jeugdhulp op zitting aan ouders en advocaten zodat de kans op het “slagen” van het hulptraject wordt verhoogd;
- financiering door de gemeente van de door de rechter gelaste jeugdhulp ofwel de gemeente ziet de rechter als indicatiesteller voor jeugdhulp en is op voorhand daarmee akkoord;
- tijdswinst voor ouders en kinderen in de procedure en daarmee een snellere en effectievere beslissing door de rechter;
- per saldo een aanzienlijke kans dat kinderen niet meer en niet langer de schadelijke gevolgen van de vechtscheiding ondervinden;
- voorkomen dat kostbaardere jeugdhulp met grotere gevolgen voor ouders en kinderen moet worden ingezet, zoals uithuisplaatsing van de kinderen;
- per saldo positieve gevolgen gezien vanuit het belang van de kinderen en vanuit de beheersing van het scheidingsconflict.

Medio 2017 zijn alle rechtbanken in hun arrondissement gestart met het project om het UHA in hun rechtsgebied door samenwerking in de keten geregeld te krijgen. Begin oktober 2017 heeft de rechtbank Limburg samen met de Raad voor de Kinderbescherming de door de wethouders van de grote gemeenten afgevaardigde beleidsmedewerkers jeugd geïnformeerd over het project. Enkele weken later hebben de beleidsmedewerkers jeugd van de regio's Noord-, Midden- en Zuid-Limburg met de Rvdk en de rechtbank om de tafel gezeten en vanaf dat moment tot oktober 2018 gewerkt aan de totstandkoming van de in dit document neergelegde uitgangspunten, afspraken en samenwerking. Tijdens het hele traject hebben de betrokken beleidsmedewerkers zorggedragen dat de gemeenten in hun regio geïnformeerd werden over het project, de voortgang en de resultaten ervan.

Achtereenvolgens komen in dit plan de diverse onderwerpen aan de orde die bij elkaar het project UHA vormen. Eerst zullen we een blik op de huidige situatie werpen, zodat beter zicht wordt gekregen op de gevolgen van en de veranderingen door het realiseren van het UHA in de praktijk van alledag.

3. Huidige situatie: inzetten van jeugdhulp door de rechter in vechtscheidingsprocedures

Ten eerste wordt die jeugdhulp veelal ingezet op advies van de Rvdk. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de begeleidde omgangsregelingen (verder te noemen: BOR) die reeds sinds jaar en dag in Limburg door de rechter worden gelast. De uitvoering daarvan wordt gecoördineerd door de Rvdk. De Rvdk zorgt ervoor dat de hulpverleners, die met de uitvoering van de gelaste BOR zijn belast, de opdracht van de rechter ontvangen. De eindrapportage van de BOR, opgesteld door de hulpverleners, wordt door de Rvdk aan de rechtbank verzonden. Het aantal nieuwe BOR-trajecten in Limburg bedraagt de laatste jaren gemiddeld 150 per jaar.

Maar niet alleen de BOR wordt door de Rvdk geadviseerd: de Rvdk adviseert regelmatig aan de rechter dat de ouders hun ouderschap na scheiding moeten reorganiseren met behulp van professionele hulpverlening. De rechter die dat advies volgt en de ouders van de noodzaak daarvan weet te overtuigen, kan óf ouders in de gelegenheid stellen om het jeugdhulptraject eerst te gaan volgen alvorens te beslissen óf kan direct beslissen en daarbij de ouders op het hart drukken dat hulptraject meteen na de beslissing te gaan volgen. Het belangrijkste is dat de rechter de analyse maakt dat, om uit de vechtscheiding te komen en/of te blijven, het voor ouders en/of kinderen noodzakelijk is om een specifiek hulptraject te volgen. De route die de ouders moeten volgen, is die via de gemeente, omdat

de gemeente van de woonplaats van de kinderen volgens de Jeugdwet verantwoordelijk is voor de (financiering van de) jeugdzorg in de gemeente. Concreet betekent dit dat de gemeente een jeugdhulpbesluit moet nemen, dat inhoudt dat de ouders het traject Nieuw Ouderschap (hierna te noemen: NO) kunnen gaan volgen bij een bepaalde jeugdhulpaanbieder waarmee de gemeente heeft gecontracteerd. De gemeente neemt de kosten van dit traject voor haar rekening.

Op dezelfde wijze kan de Rvdk met het dringende advies komen om de kinderen uit de knel tussen hun ouders te halen, door de ouders en de kinderen het hulptraject Kinderen uit de Knel (hierna te noemen: KuK) te laten volgen. Ook hier heeft de rechter dezelfde opties: eerst het volgen van het traject én daarna beslissen, mede in het licht van de behaalde resultaten, óf direct beslissen en daarna het volgen van het traject en de resultaten door de ouders laten vertalen in door hen samen te maken afspraken over de kinderen (zodat er geen beslissing van de rechter meer hoeft te komen over hetgeen de ouders verdeeld houdt).

Maar ook los van het advies van de Rvdk ziet de rechter regelmatig aanleiding om, gelet op zijn rechterlijke taak in deze vechtscheidingen én de door hem en de Rvdk gemaakte analyse van het conflict tussen de ouders en de klemsituatie van de kinderen, de ouders te verwijzen naar een specifiek jeugdhulptraject zoals dat van KuK, NO of de BOR.

Bij de inzet door de rechter van deze jeugdhulptrajecten geldt steeds dat de lat voor de rechter hoog ligt. Dat wil zeggen: de rechter zal een specifiek traject uitsluitend inzetten in de procedure als hij van de noodzaak ervan overtuigd is. Naast die overtuiging schat de rechter in dat het deze ouders kan gaan lukken om het traject goed te doorlopen. Het moet gaan om een noodzakelijke vorm van hulpverlening, omdat wordt ingeschat dat ouders zonder dat traject niet in staat zijn om de vechtscheiding te beëindigen of in ieder geval niet in staat zijn om de schade van de scheiding voor hun kinderen te verminderen of een halt toe te roepen.

Door de gemeenten is expliciet aandacht gevraagd voor het betrekken van de lokale wijkteams, die vaak al bekend zijn met gezinnen en kinderen in echtscheidingssituaties. Voorkomen moet worden dat hulpverlening langs elkaar heen gaat lopen of ‘dubbel’ wordt ingezet. De gemeentes bepleiten een ‘integrale aanpak’ van de hulpverlening rondom gezinnen. Het is daarom van groot belang dat de gemeente op de hoogte is van het in te zetten UHA.

De ervaring van de rechter en de Rvdk is dat de gemeenten ook thans de overweging door de rechter om specifieke jeugdhulp in te zetten als indicatiestelling (zonder nadere toetsing) overnemen. Juist omdat ook nu de lat voor de rechter voor het inzetten van jeugdhulp al hoog ligt, wordt door de rechtbank én de Rvdk ingeschat dat invoering van het UHA niet zal leiden tot substantieel hogere cijfers van jeugdhulptrajecten. De ketenpartners realiseren zich dat op voorhand geen concrete cijfers van het aantal jeugdhulptrajecten kan worden gegeven, waarmee in het kader van het UHA jaarlijks rekening dient te worden gehouden.

De gemeenten hebben voorts aandacht gevraagd voor preventie. Ze doelen op het nemen van maatregelen (inzetten van interventies in gezinnen en bij scheidingen) om vechtscheidingen, kostbare jeugdhulptrajecten en ontwikkelingsschade bij kinderen te voorkomen.

De Rvdk en rechtbank hebben aangegeven bereid te zijn daarover mee te denken. In dit verband wijst de rechtbank op de leerplichtwetzaken waarin regelmatig ook complexe scheidingen van ouders aan de orde zijn. Het onderzoek van de Rvdk mondt soms uit in een verzoek tot ondertoezichtstelling (OTS) dat gecombineerd met de leerplichtwetzaak door dezelfde kinderrechter wordt behandeld. Ook de advocatuur dient gevraagd te worden aan “preventie denken en handelen” mee te doen. Tegelijkertijd zullen de gemeenten, de Rvdk en rechtbank regelmatig informeren over hun preventiemaatregelen en via het centrum voor jeugd en gezin (CJG) beschikbare lichtere vormen van jeugdhulp. Het preventief aanbod van de gemeenten in de regio’s Zuid-, Midden- en Noord Limburg kan bij de desbetreffende gemeentes worden opgevraagd.

In dit verband wijst de rechtbank er voor de volledigheid op dat de kinderrechter buiten de jeugdhulptrajecten ook nog andere middelen ten dienste staan om in voorkomend geval in (v)echtscheidingen in te zetten: de bijzondere curator (advocaat of gedragskundige) of de

ouderschapsonderzoeker. Beide middelen bieden geen jeugdhulp maar kunnen gezien worden als een verlengstuk van de rechter om het onderzoek ter zitting uit te breiden naar het werkveld van ouders en kinderen. Bij de inzet van deze middelen spelen voor alle duidelijkheid de gemeenten geen rol.

Tot slot is de afspraak gemaakt dat we vanaf de start van (de uitvoering van) het UHA in Limburg cijfers van de jeugdhulptrajecten in het kader van het UHA door de rechter en de resultaten ervan in kaart gaan en blijven brengen.

4. Nieuwe situatie: de inzet van jeugdhulp in vechtscheidingen door de rechter

De rechter zet ook nu reeds jeugdhulpverlening voor ouders en/of kinderen in deze procedures in. Dat past in de opdracht die de rechter heeft, zoals ook door de Hoge Raad der Nederlanden is bevestigd, om alle middelen in te zetten om na de scheiding het contact tussen kinderen en beide ouders te bevorderen. In het verlengde daarvan heeft de rechter de opdracht om er voor te zorgen dat alle geëigende middelen worden ingezet om kinderen uit vechtscheidingssituaties te halen. Daarbij heeft de rechter de regie in handen en tot taak er op toe te zien dat de ingezette middelen aan kwaliteitseisen voldoen.

Naar het beproefde voorbeeld van Noord-Nederland en gelet op de door de rechtspraak landelijk gemaakte afspraken dienen in het jeugdhulp pakket ten behoeve van de procedures rondom vechtscheidingen in ieder geval de volgende jeugdhulptrajecten te zitten:

1. NO
2. KuK
3. BOR (niveau 1, Humanitas, verder te noemen: BOR I)
4. BOR (niveau 2, Professionals: aXnaga, Xonar, Rubicon en AnaCare, verder te noemen: BOR II)
5. BOR (niveau 3, Mutsaersstichting, verder te noemen: BOR III)
6. KIES (coaching voor kinderen in vechtscheidingen) op maat
7. P.m. (later nog op te nemen andere hulptrajecten).

Opgemerkt dient te worden dat deze trajecten ook in het vrijwillige kader kunnen worden aangeboden. Zo kunnen ouders hun kinderen vaak vrijwillig melden bij KIES en nemen daarnaast ouders regelmatig in het vrijwillige kader deel aan een BOR-traject. Slechts in uitzonderlijke gevallen zullen bovengenoemde trajecten door de rechtbank in het kader van het UHA worden ingezet. Het traject KIES is voor kinderen, vindt in groepsverband plaats en is laagdrempelig. Het is bedoeld als ondersteuning en coaching van kinderen in echtscheidingssituaties. Het traject zal niet steeds in de strikte termijnen van het na te noemen werkproces kunnen worden georganiseerd, maar van de jeugdhulpaanbieders (verder te noemen: JHA) wordt wel verwacht dat het zoveel mogelijk wordt georganiseerd gelijk met het hulptraject voor de ouders. Een rapportage of evaluatie over het KIES-traject zal niet worden gemaakt.

De inhoud van de diverse trajecten wordt in de bijlagen van dit document beschreven. Die beschrijving is van groot belang omdat de rechter partijen op de zitting moet kunnen informeren over de trajecten, zodat de ouders weten waaraan zij zich committeren. Ook advocaten kunnen met deze informatie de ouder die zij bijstaan tijdig informeren over hulptrajecten die het conflict kunnen dempen.

De inhoud ervan is ook van belang omdat de trajecten aan kwaliteitseisen moeten voldoen. De rechter moet ervan op aan kunnen dat de hulpverleners op maat aan ouders en kinderen een kwalitatief goed traject bieden dat gericht is op het realiseren van specifieke doelen. Dat is ook de opdracht die de Hoge Raad aan de rechters geeft. Die kwaliteit heeft nu reeds de aandacht van de gemeenten. Samen met de Rvdk, gemeenten en hulpverleners zal nader naar de kwaliteit en de invulling daarvan moeten worden gekeken. Dat zal worden meegenomen in een jaarlijkse evaluatie van het UHA.

In alle trajecten dienen de hulpverleners een eindrapport of eindevaluatie op te stellen ten behoeve van ouders, de Rvdk en de rechtbank.

De inzet van een jeugdhulptraject door de rechter wordt door de gemeente als indicatiestelling in het kader van de jeugdwet aangemerkt. Dit betekent dat de gemeente geen nader onderzoek meer zal doen naar de juistheid van die indicatiestelling. De woonplaatsgemeenten van de kinderen zullen de trajecten financieren, die door de rechter worden ingezet. De gemeente neemt een beschikking jeugdhulp op basis van de beslissing van de kinderrechter om het UHA in te zetten. Daarover informeert de Rvdk het lokale jeugdteam van de gemeente met behulp van het formulier inzet UHA (zie bijlage). Met de inzet van deze jeugdhulp en werkwijze hebben de ouders op zitting bij de rechter ingestemd.

5. Werkproces van rechter, via de Rvdk, naar jeugdhulpaanbieder (verder te noemen: JHA) en gemeenten en ten slotte terug naar Rvdk en rechter (verwoord in eenbijlage als stroomschema)

Het werkproces, waarbij voorop staat dat de rechter de regie voert over het proces omdat de inzet van jeugdhulp is ingebed in de juridische procedure over de kinderen, ziet er als volgt uit.

Stap 1

Tijdens de eerste zitting op de rechtbank zal de kinderrechter met de Rvdk, ouders en advocaten stilstaan bij de ins en outs van de conflictscheiding, de gevolgen ervan voor de kinderen en de noodzaak om de schade voor de kinderen te voorkomen en in ieder geval te beperken. Specifiek zal worden beoordeeld of zo spoedig mogelijk een jeugdhulptraject uit het UHA moet worden ingezet.

Stap 2

Indien de kinderrechter, mede gezien het advies van de Rvdk, die vraag met “ja” beantwoordt én de ouders zich daadwerkelijk willen en kunnen inzetten om een specifiek jeugdhulptraject te laten slagen, zal de kinderrechter kunnen beslissen dat eerst het UHA wordt ingezet. Dat betekent ook dat in de procedure pas wordt beslist nadat de resultaten van het UHA bekend zijn geworden (zodat deze kunnen worden meegewogen bij de te nemen beslissingen over de kinderen).

Stap 3

De kinderrechter maakt direct na de zitting een formulier op waarin het op de zitting afgesproken, specifieke jeugdhulptraject uit het UHA wordt genoemd en waarin de belangrijkste verdere gegevens worden vastgelegd. Met name wordt ook vastgelegd de instemming van de ouders met de inzet van de jeugdhulp en de toestemming dat de Rvdk contact legt met het jeugdteam van de gemeente waar de kinderen wonen. Belangrijk is dat de Rvdk kan nagaan of er geen zwaarwegende contra-indicaties bij het lokale team bekend zijn voor het inzetten van het afgesproken jeugdhulptraject en zonodig inhoudelijke informatie kan uitwisselen.

Stap 4

Dat formulier wordt binnen 2 werkdagen door de rechtbank per e-mail aan het loket van de Rvdk toegezonden. De Rvdk neemt binnen 1 week contact op met het lokale jeugdteam van de gemeente. Dat team wordt geïnformeerd over het inzetten door de kinderrechter van het UHA. De Rvdk gaat na of er geen zwaarwegende contra-indicaties zijn voor het inzetten van het specifieke jeugdhulptraject bij deze ouders en hun kinderen (voor alle duidelijkheid: er wordt door de Rvdk alleen gekeken óf er bij het lokale team nieuwe informatie ligt (t.o.v. de zitting) waardoor ernstig betwijfeld moet worden of het specifieke jeugdhulptraject (zoals op zitting besproken) thans wel een redelijke kans maakt om te slagen).

Stap 5

- a) Als er geen zwaarwegende contra-indicaties zijn, zal de Rvdk binnen 2 weken na de ontvangst van het formulier de JHA informeren over het in te zetten jeugdhulptraject en de gegevens van de ouders en de kinderen doorgeven. Indien er geen contra-indicatie is, maar wel een veelheid aan (hulpverlenings)trajecten, dan kan de gemeente de regie nemen. De inzet van UHA start dan wel in de tussentijd. De gemeente heeft de vrijheid om dan via het lokaal team een Ronde Tafel Overleg (verder te noemen: RTO) te organiseren, waarbij de JHA al dan niet aansluit.
- b) Als er wel zwaarwegende contra-indicaties zijn (hetgeen zich bij hoge uitzondering zal voordoen), zal de Rvdk de rechtbank en de ouders / advocaten binnen 2 weken na de ontvangst van het formulier daarover schriftelijk informeren. In dit geval zal de Rvdk op basis van een reeds door de kinderrechter ter zitting gegeven voorwaardelijke opdracht een onderzoek starten ter beantwoording van de centrale vragen rond de kinderen. De Rvdk zal ook beoordelen of de contra-indicaties niet langer in de weg staan aan het inzetten van het UHA na de ontvangen beschikking. Hierna vervolgen bij stap 7b.

Stap 6

Na stap 5a zal de JHA de ouders- binnen 5 werkdagen na de aanmelding door de Rvdk - telefonisch uitnodigen voor een intake. Deze intake zal zo veel mogelijk binnen 3 weken na de aanmelding plaatsvinden, maar uiterlijk binnen 5 weken.

Stap 7

- a) Ondertussen heeft de rechtbank binnen 3 weken na de zitting de tussenbeschikking gereed. Deze wordt binnen 2 werkdagen na de uitspraak aan de Rvdk gegeven. De Rvdk sluisst deze beschikking binnen 3 werkdagen door naar de JHA zodat de JHA tijdens de intake de inhoud van de beschikking kan betrekken bij het gesprek met de ouder(s) en de kinderen.
- b) Indien er sprake is van contra-indicaties als besproken onder de beschrijving van stap 5.b maakt de rechtbank binnen drie weken na de zitting een beschikking waarin de Rvdk wordt verzocht om alsnog onderzoek te doen. Hierna vervolgens stap 10.c.

Stap 8

- a) De JHA rondt het jeugdhulptraject binnen de afgesproken termijn af (BOR/NO binnen 7 maanden en KuK binnen 6 maanden (mits er geen zomervakantie tussen zit). Binnen 4 weken na de afsluiting van het traject verzendt de JHA een eindevaluatie of eindrapportage aan de Rvdk en de ouders/advocaten. Wordt de termijn overschreden, dan verzoekt de uitvoerende JHA bij de Rvdk om verlenging van de termijnen en bericht de Rvdk dit aan de Rechtbank.
- b) Als het traject voortijdig wordt beëindigd, dan wordt de reden van de beëindiging beschreven in de evaluatie of rapportage. Binnen 4 weken na de voortijdige beëindiging wordt een evaluatie/rapport opgemaakt en dit wordt aan de Rvdk en de ouders/advocaten verzonden.

Stap 9

- a) De Rvdk meldt binnen 2 weken aan de rechtbank dat het jeugdhulptraject is voltooid, n.a.v. de eindevaluatie/rapportage en stuurt de eindevaluatie/rapportage naar de rechtbank. (vervolg, stap 10.a.)
- b) De Rvdk meldt binnen 2 weken aan de rechtbank dat het jeugdhulptraject voortijdig is beëindigd en of de Rvdk op grond van de eerder gegeven voorwaardelijke opdracht een nader onderzoek gaat verrichten. Het rapport en advies wordt zo snel mogelijk ingediend, bij voorkeur binnen drie maanden. (vervolg, stap 10.a. of 10.b.)

Stap 10

- a) De rechtbank stelt partijen via het digitale procesjournaal in de gelegenheid om binnen 2 weken bij akte te reageren op de evaluevaluatie/rapportage van de JHA. Partijen moeten hierbij, gelet op het doorlopen van het UHA, aangeven wat zij met hun verzoeken willen en of een nieuwe mondelinge behandeling noodzakelijk is.
- b) Het rapport van de Rvdk met het advies van de Rvdk wordt z.s.m. ingediend bij de rechtbank, bij voorkeur binnen drie maanden. Zodra de Rvdk start met het onderzoek, wordt de rechtbank hierover bericht. Na binnenkomst van het advies stelt de rechtbank partijen via het digitale procesjournaal in de gelegenheid om binnen 2 weken bij akte te reageren op het advies van de Rvdk en de evaluatie/rapportage van de JHA. Partijen moeten hierbij aangeven wat zij met hun verzoeken willen en tevens kunnen partijen zich uitlaten over de vraag of het noodzakelijk is om een nieuwe mondelinge behandeling te houden.
- c) Indien na stap 7.b het rapport met advies van de Rvdk is ontvangen door de rechtbank worden partijen ook in de gelegenheid gesteld om binnen 2 weken bij akte te reageren en zich uit te laten over de vraag of een nieuwe mondelinge behandeling noodzakelijk is.

Stap 11

Stap 10 a, b. of c. kan leiden tot een mondelinge behandeling welke binnen 2 maanden na de ontvangst van de akte van partijen moet plaatsvinden, waarna een schriftelijke beschikking binnen 4 weken moet worden gegeven. Maar als alsnog de inzet van het UHA wordt geadviseerd en partijen daarmee instemmen, volgt de procedure van start UHA via het formulier (stap 3 en volgende, zonder dat nog onderzoek wordt gedaan naar contra-indicaties voor het UHA).

Ook kan stap 10.a., b. of c. leiden tot een schriftelijke beschikking welke binnen 4 weken na de ontvangst van de akte van partijen moet worden gegeven. Ook in die beschikking kan, als het UHA eerder niet is ingezet, alsnog het UHA worden ingezet. Ook dan volgt de procedure van start UHA maar dan op basis van de tussenbeschikking (stap 3 en volgende, zonder dat nog onderzoek wordt gedaan naar contra-indicaties voor het UHA).

Voor alle duidelijkheid nog een aantal punten:

- 1) Geen instemming van beide ouders met het door de Rvdk betrekken bij en informeren van het lokale jeugdteam betekent dat het UHA niet kan worden ingezet door de rechter.
- 2) Die instemming legt de rechter voor de duidelijkheid van alle betrokkenen met zoveel woorden vast in het formulier en in zijn tussenbeschikking. Op de zitting vraagt de rechter de actuele telefoonnummers van de ouders. De rechter informeert partijen ook dat in verband met de financiering van de jeugdhulp door de woonplaatsgemeente van de kinderen ook die gemeente over de inzet van het UHA (door de Rvdk) wordt geïnformeerd. De gemeente zal een beschikking jeugdhulp afgeven conform UHA. De gemeente is verwijzer en neemt zonder verdere toets het advise/ inhoud formulier van de rechtbank over. De gemeente voert geen regie; de regie voor UHA ligt bij de rechtbank en de Rvdk.
- 3) De ouders dienen ook in te stemmen met het doorsturen van de tussenbeschikking aan de JHA. Ook dat wordt vastgelegd in de tussenbeschikking.
- 4) De Rvdk zal de gemeenten middels het genoemde formulier inzet UHA informeren over de inzet van het hulpverleningstraject in het kader van het UHA. De beschikking zal niet worden doorgestuurd aan de gemeenten. De lokale jeugdteams zullen naar aanleiding van de beslissing van de kinderrechter over de inzet van het UHA waar wenselijk/mogelijk de andere hulpverlening rondom het gezin aanpassen om te bevorderen dat het UHA succesvol kan zijn.

Nota bene: indien de ouders met hetgeen in deze alinea is beschreven niet instemmen, zal de rechter duidelijk maken dat de inzet van jeugdhulp (via de rechtbank) niet mogelijk is en vervolgens van die route afzien. Daarbij geldt één uitzondering: de inzet van een BOR-traject kan, als invulling van het contact tussen ouder en kind, ook zonder instemming van een van de ouders plaatsvinden. Bijvoorbeeld wanneer de ouder waar het kind het hoofdverblijf heeft zich daar tegen verzet, terwijl de

rechter het BOR-traject wel in het belang van het kind acht. De rechter kan dit doen omdat de Hoge Raad heeft beslist dat de rechter alles in het werk moet stellen om de omgang met de andere ouder mogelijk te maken. De rechter kan die weigerende ouder op verzoek van de andere ouder in uitzonderlijke situaties ook een prikkel tot nakoming opleggen (meestal in de vorm van een te verbeuren dwangsom) als hij in zijn weigering volhardt. De rechter kan de weigerende ouder echter niet zonder meer verplichten mee te werken aan de bij de invulling van het contact wenselijk geachte hulpverlening.

De Rvdk en rechtbank (waarbij de regierol bij de rechtbank ligt) zullen de gegevens van de betreffende procedures waarin het UHA wordt ingezet in een overzicht noteren, zodat het aantal verwijzingen in kaart wordt gebracht, de voortgang ervan kan worden bewaakt en ook de resultaten ervan kunnen worden gevolgd. De Rvdk en rechtbank delen die gegevens periodiek met de gemeenten.

Indien de Rvdk een JHA informeert over de beslissing van de kinderrechter tot inzet van het UHA geldt het volgende. De Rvdk zendt de gegevens in een bepaalde format door naar:

- bij de BOR: het door de rechter in de beschikking benoemde niveau van de BOR;
- bij KuK: de JHA die in de betreffende regio de verdeling van de zaken over de aanbieders van KuK regelt en in ieder geval die waarmee de betreffende gemeente heeft gecontracteerd;
- bij NO: naar een door de gemeente gecontracteerde JHA;
- bij KIES: een door de gemeente gecontracteerde JHA (meestal vindt de verwijzing naar KIES in combinatie met een van de andere trajecten plaats. Daarbij dient erop te worden gelet dat de verwijzingen in handen van één JHA komen en blijven).

Tijdens de intake door de JHA worden met de ouder(s) afspraken gemaakt over het te starten traject en met name ook de data en plaats gepland waarop de ouders en/of kinderen deelnemen aan het traject. Daarbij wordt ervoor gezorgd dat het traject uiterlijk 4 weken na de intake start en uiterlijk 6 (bij KuK) of 7 maanden (bij de BOR en NO) later met de eindevaluatie of eindrapportage wordt afgerond.

6. De kwaliteit van het traject van de JHA

De rechtbank zal zich niet mengen in het aanbod van de jeugdhulpaanbieders per gemeente. Wel is de rechtbank gebonden aan jurisprudentie van de Hoge Raad, op basis waarvan bepaalde eisen aan hulpverleningstrajecten worden gesteld, zoals aan het BOR-traject. Wanneer een JHA één van de aanbieders wil zijn van het UHA, zal de JHA zich aan bepaalde kwaliteitseisen en afspraken moeten houden, waaronder het zich houden aan het werkproces zoals hiervoor beschreven d.w.z. geen wachttijden voor ouders en kinderen en de terugkoppeling naar de Rvdk en rechtbank van(eind)evaluaties of (eind)rapportages. De Rvdk en rechtbank zullen hierover in gesprek gaan met de JHA's en de gemeenten over de uitkomst ervan informeren

Tijdens de uitvoering van het UHA zal regelmatig met de RvdK en de gemeenten worden overlegd over die uitvoering, de resultaten en de kwaliteit van de diverse hulptrajecten. Daarbij zal worden aangesloten bij hetgeen daarover is bedacht en opgezet in de regio Noord-Nederland. Bij de start van het UHA wordt aangesloten bij de bestaande contracten die gemeenten met de diverse JHA's hebben en waarin ze (kwaliteits)eisen stellen aan de jeugdhulptrajecten en de betreffende jeugdhulptrajecten aan de kwaliteitseisen gesteld in de Jeugdwet moeten voldoen.

7. De (eind) evaluatie of (eind)rapportage van de JHA

Bij een positieve afsluiting van het traject worden de gemaakte afspraken tussen de ouders (en de kinderen) door de JHA vastgelegd en waar mogelijk in een ouderschapsplan (vorm) gegoten.

Bij een negatieve en positieve afsluiting van het traject dient een eindrapport of eindevaluatie te worden opgesteld door de JHA volgens de formats die daartoe door de diverse JHA's zijn opgesteld (zie bijlagen). De JHA zorgt ervoor dat de ouders steeds gelegenheid krijgen om op het concept van het eindrapport of de eindevaluatie te reageren.

De start van het UHA in Limburg in pilotvorm voor de duur van 2 jaar.

Het project UHA zal in Limburg als pilot starten op 1 januari 2019 voor de duur van 2 jaar. In de loop van die periode zal, mede aan de hand van een evaluatie, worden beslist of en zo ja, op welke wijze met het UHA zal worden verder gegaan. In ieder geval zal, zoals het er nu naar uit ziet, de loketfunctie na afloop van die 2 jaar niet langer door de RvdK worden vervuld.

Bijlagen:

1. Informatieformulier jeugdhulptrajecten BOR, Kuk en NO;
2. Formulier inzet UHA;
3. Stroomschema inzet UHA;
4. Formats eindevaluatie of eindrapportage door BOR, Kuk en NO.

Maastricht, 5 december 2018

Projectteam UHA in Limburg,
Mrs. K. Verbong, J. Verhey, L. Reijnders-Verlinden en P. Frénay

Begeleide Omgang Regeling BOR

Wanneer kinderen betrokken zijn bij een (v)chtscheiding, betekent dit veelal dat ouders niet goed in staat zijn om samen de verantwoordelijkheid voor hun kind(eren) te dragen en ze tussen wal en schip vallen. Kinderen hebben recht op contact met hun (vecht)scheidende ouders, recht om een band op te kunnen bouwen met de uitwonende ouder en recht om zelf een eigen beeld te kunnen vormen van de uitwonende ouder.

Vanuit een veilige omgeving biedt de BOR de mogelijkheid voor kinderen tot begeleid contact met de uitwonende ouder waar tot dan toe geen contact mee is of vragen zijn over de aard ervan. Daarnaast is de BOR bedoeld om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om te komen tot zelfstandige omgang. Zo helpen we ouders om hun kind de kans te geven zijn/haar loyaliteit naar beide ouders vorm te geven en het zo uit de knel te halen.

Uitgangspunten zullen telkens zijn: 'Wat heeft jullie kind nodig om zich goed te kunnen ontwikkelen en met jullie allebei een liefdevolle band te kunnen hebben?' én 'Wat kunnen jullie als ouders doen om de strijd niet verder te verhogen?'. Het is belangrijk dat ouders hun eigen ex-partnerstuk opzij kunnen zetten en het belang van hun kind centraal stellen.

Hiervoor wordt ondersteuning aangeboden vanuit de rechtbank, verzorgd door één van de gezamenlijke jeugdhulpaanbieders: Humanitas (BOR 1), aXnaga, Xonar, anaCare, Rubicon (BOR 2) of de Mutsaersstichting (BOR 3). Het niveau van de BOR wordt afgestemd op wat er nodig is in de gesprekken met ouders, wat er nodig is voor het kind, maar ook wat er nodig is in de voorbereiding voor het tot omgang komt. Ter zitting wordt het niveau van de BOR bepaald.

Voor wie beschikt de rechtbank BOR?

- Voor kinderen (tussen de 0-18 jaar) van gescheiden ouders die geen of zeer moeizaam verlopend contact hebben met de uitwonende ouder.
- Voor ouders waarbij het als gevolg van hun problemen met elkaar als ex-partners, niet lukt om de omgang van het kind met de uitwonende ouder zelfstandig vorm te geven.

Wat houdt een BOR traject, door de rechtbank beschikt, in?

Het uitgangspunt van de begeleiding in de BOR is de ontwikkeling van het kind, de continuïteit en voorspelbaarheid in de omgangsregeling, het werken aan contactopbouw en het ontstaan van een band tussen de uitwonende ouder en het kind.

Het doel van het BOR traject is het faciliteren en ondersteunen van de omgang tussen ouder en kind. Ouders moeten aan het werk en dit zullen de rechtbank en de jeugdhulpaanbieders ook van de ouders vragen. Ouders worden aangesproken op eigen krachten en mogelijkheden om zo samen tot oplossingen te komen. Ouders worden gestimuleerd om het gesprek met elkaar aan te gaan en er wordt voor beide ouders ruimte gecreëerd om hun rol en verantwoordelijkheid als ouder te kunnen nemen. Essentieel is ook dat ouders zelf zorg dragen voor de veiligheid. Als de situatie niet veilig is, kan er geen omgang plaatsvinden. Het BOR-traject duurt maximaal 7 maanden.

Een BOR traject bestaat uit:

- Intake kind en intake ouders
- Opstellen van een trajectplan
- Uitvoering van het trajectplan
  1. Omgang
  2. Evaluatiegesprekken met ouders (oudergesprekken)
  3. Communicatie ouder-kind
- Eindgesprek
- Eindrapportage

Na aanmelding door de rechtbank via de Raad van de Kinderbescherming worden het kind en de ouders, binnen 5 dagen, telefonisch uitgenodigd voor de intake.

Het intakegesprek van de jeugdhulpaanbieder met ouders vindt bij voorkeur met beide ouders gezamenlijk plaats op een neutrale plek. Tijdens de intake wordt aan ouders uitgelegd hoe het BOR-traject eruit ziet.

Aan de hand van de informatie uit de intakegesprekken, wordt het trajectplan opgesteld. Het BOR-traject kan uitsluitend bestaan uit onderdeel 1, maar kan ook een combinatie zijn van alle onderdelen.

Het opstellen van het trajectplan is maatwerk. De regie over de invulling, evaluatie en uitbreiding van de omgang ligt bij de jeugdhulpaanbieder. Ook hebben zij regie in tijd, dag en frequentie.

1 **OMGANG**

Onder omgang wordt het contact tussen het kind en de uitwonende ouder verstaan die plaatsvindt op een neutrale plek.

2 **EVALUATIE MET OUDERS**

Doel hiervan is het leren communiceren met elkaar over de omgang en het krijgen van duidelijkheid over de door ouders gewenste verstandhouding. Het aantal gesprekken is afhankelijk van duur BOR-traject en frequentie omgang.

3 **COMMUNICATIE OUDER-KIND**

Richt zich op het herstel van de rechtstreekse communicatie tussen ouder en kind. De rol van de JHA is stimulerend, uitgaand van de eigen kracht van ouders en kind.

Het is niet de bedoeling dat ouders afhankelijk worden van de jeugdhulpaanbieder bij het communiceren met elkaar over hun kind. Het doel is immers komen tot zelfstandige omgang, zonder bemoeienis van derden.

Er wordt open gecommuniceerd. Informatie wordt zoveel mogelijk met beide ouders gedeeld, zo houdt de jeugdhulpaanbieder een neutrale positie. De communicatie vindt voornamelijk plaats tijdens de evaluatiegesprekken/oudergesprekken en zo min mogelijk tussendoor via telefoon of email.

Voor de einddatum van het traject heeft de jeugdhulpaanbieder middels een gesprek een eindevaluatie met de ouders (en met het kind). Ook zorgt de jeugdhulpaanbieder dat de eindrapportage naar ouders wordt verstuurd. In de eindrapportage worden het verloop van het BOR-traject en de conclusies beschreven voor de rechtbank. Ouders hebben ruimte om eventuele op- en/of aanmerkingen aan de eindrapportage toe te voegen. Daarna wordt de eindrapportage definitief naar alle betrokkenen verstuurd. In de meeste gevallen zijn dit de ouders en de Raad van de Kinderbescherming.

Kinderen uit de Knel

KuK

Twee Nederlandse therapeuten ontwikkelden in 2007 een nieuwe aanpak voor gezinnen in de knel. Ze ontwikkelden een programma "Kinderen uit de Knel", een training voor ouders én kinderen (www.kinderenuitdeknel.nl).

Kinderen uit de Knel is een groepsprogramma voor maximaal zes ouderparen en hun kinderen. De hulpverleners die dit programma geven zijn opgeleid door het Lorentzhuis/KJTC en voldoen aan de door hun gestelde kwaliteitseisen.

Na de intakefase die twee gezamenlijke intakegesprekken omvat en een netwerkbijeenkomst, start het groepsprogramma. De oudergroep (ex-partners) komt acht sessies van twee uur bij elkaar. In dezelfde tijd komen ook de kinderen in een groep samen. De meeste programma's vinden plaats onder school- en/of werktijd, zodat jongere kinderen ook kunnen deelnemen. In principe is het hoofdverblijf van het kind uitgangspunt voor de regio waar men gaat deelnemen. Soms is het ook mogelijk de training te volgen aan het eind van de middag tussen 17.30u-19.30u. Locatie, dag en tijdstip verschillen per zorgaanbieder en worden zoveel mogelijk afgestemd op voldoende deelnemers per groep en woonplek van de deelnemers. De bijeenkomsten vinden minimaal 1 keer in de 14 dagen plaats (met uitzondering van vakantieperiodes). Zorgaanbieders die het groepsprogramma Kinderen uit de Knel aanbieden zijn AmaCura, Mutsaersstichting, Rubicon, Zuyderland, Synthese en Lionarons.

De ouders werken aan het doorbreken van de destructieve patronen zodat de kinderen weer centraal komen te staan, zich veilig voelen en weer goed kunnen ontwikkelen. De twee therapeuten scheppen een omgeving waarin positieve verandering mogelijk is. Zij geven informatie, opdrachten en oefeningen die ouders helpen nieuwe en constructieve stappen te maken.

De kinderen maken met elkaar films, posters, tekeningen, graffiti, theater en muziek rond het thema 'ouders die strijden'. Ze kunnen hier ook over spreken maar het hoeft niet. De kindertherapeuten richten zich op de krachten van de kinderen en op het vergroten van weerbaarheid.

Op de zesde bijeenkomst presenteren de kinderen aan de ouders wat ze hebben gemaakt. De ouders presenteren op hun beurt aan de kinderen wat ze in het project hebben geleerd en wat ze de kinderen toewensen.

Deelnemingsvoorwaarden

- 1** Ouders moeten voor deelname juridische procedures stoppen of minstens on hold zetten. Ouders worden namelijk gevraagd zich kwetsbaar op te stellen en te werken aan vertrouwen zodat de situatie voor de kinderen weer veilig kan worden. Uit ervaring blijkt dat het kwetsbaar opstellen en reflecteren op eigen gedrag en handelen niet gaat wanneer mensen ook nog een juridische strijd voeren.
- 2** Het programma werkt vanuit een systemische visie. Daarom is het van belang dat, naast de ouders en het aangemelde kind, ook de andere kinderen uit het gezin deelnemen. Kinderen vanaf 4 jaar kunnen deelnemen aan de kindgroep. Voor jongere kinderen kan de jeugdhulpaanbieder een alternatief traject aanbieden.
- 3** Voor deelname aan het programma mag er geen sprake zijn van ernstige verslavingsproblematiek en/of actuele fysieke agressie. Daarnaast moeten de deelnemers vaardig zijn in het spreken en verstaan van de Nederlandse taal.

Actieve betrokkenheid van het netwerk

Scheiden is een emotioneel proces wat veel mensen aangaat. Want ook grootouders, verdere familie, vrienden, buren, school, werk, enz. voelen zich betrokken. Daarbij kunnen ook nog eens nieuwe partners met hun kinderen en hun netwerk een rol spelen. Hoe erger de strijd is en hoe langer deze duurt, hoe meer betrokkenen naar één van de twee kanten getrokken worden. De strijd gaat door tussen twee steeds grotere "clans".

De bedenkers van 'Kinderen uit de Knel' hebben dit ook sterk ervaren. Soms werden er in de oudergroep afspraken gemaakt of zette een ouder bepaalde stappen, die bij de nieuwe partner of de achterban veel vragen opriepen. Logisch, want al deze mensen waren erg betrokken, maar namen niet actief deel aan de oudergroep. Ze begrepen dus niet alle nieuwe stappen. Dit heeft heel duidelijk gemaakt hoe belangrijk het netwerk is voor mensen die scheiden.

Daarom begint elke training met een informatieavond voor het netwerk. Deze avonden zijn niet therapeutisch van aard. Het gaat om het informeren van belangrijke betrokkenen van de ouders, maar ook belangrijke personen voor de kinderen. Op deze avond wordt er informatie gegeven over het project, wat we gaan doen en waarom. Mensen mogen vragen stellen. En tot slot vragen we hen ons te steunen, te helpen, en het project 'Kinderen uit de Knel' een kans te geven. We vragen van elke deelnemende ouder om ten minste één steunfiguur mee te nemen naar de netwerkbijeenkomst. Deze supporters worden ook bij huiswerkopdrachten tijdens de training betrokken.

Uit eerdere groepen is gebleken dat voor ouders zonder netwerk het programma te zwaar is en ze automatisch belanden in de groep waarbij geen effect is na het traject. Om die reden kunnen ouders zonder steunfiguren nog niet deelnemen aan het programma en dient hier eerst aandacht naartoe te gaan.

Overige aandachtspunten

1

Deelnemen is voor ouders geen makkelijke stap. Twijfels en aarzelingen zijn normaal. Het helpt ouders om samen met hun advocaat hierover te kunnen spreken. Het vraagt ook veel engagement en regel voor een gezin om op een dag in de week met alle kinderen te kunnen deelnemen. Het is dan ook belangrijk goede afspraken te maken over school, vrijetijdsinitiatieven, vervoer enz.

2

Onderzoek toont aan dat 2 op de 3 gezinnen verbetering voelt. Dat kan ouders hoop geven.

3

Engagement om aan 8 bijeenkomsten deel te nemen, en tussenin tijd vrij te maken voor huiswerkopdrachten.

4

Het programma draait om wat je als ouder zelf kan veranderen. Om die reden is het dan ook belangrijk dat iedere ouder bij de start bereid is om een poging te ondernemen om naar zichzelf te kijken en niet meer naar de ander.

Nieuw Ouderschap

Visie

Door de strijd die tussen ouders kan ontstaan tijdens en na hun scheiding, raken ouders de regie kwijt over hun eigen situatie en ook over hun ouderschap, waardoor derden zoals mediators, rechters en hulpverleners die overnemen. Dit leidt tot frustratie en machteloosheid. Doel van het traject binnen Nieuw Ouderschap is dat ouders de regie terug kunnen nemen over hun ouderschap. Nieuw Ouderschap gaat dus over ouderschap, waarin de behoeften en noden van het kind centraal staan.

Een 'Nieuw Ouderschap traject' kent vele werkvormen. Het is mogelijk dat er gezamenlijke gesprekken worden gevoerd maar ook individuele of een combinatie van beide. Belangrijk hierin is het besef dat ouders gezamenlijk in één traject zijn. Deze gezamenlijkheid komt tot uitdrukking in één gezamenlijk begeleidingsplan/behandelplan, dat opgesteld wordt in één gezamenlijk overleg met ouders, als ook dat er één gezamenlijk verslag komt over het verloop van het traject waarin alle relevante informatie is opgenomen, ook al is dit persoonlijke informatie betreffende een van de ouders. (Relevante informatie is die informatie die vanuit goed ouderschap gedeeld zou moeten worden). Dit verslag gaat zowel naar vader als moeder en zal ook gedeeld worden met de rechtbank.

Commitment van beide ouders aan het traject is voorwaarde.

Werkwijze

Indien in de rechtbank afgesproken is dat ouders gaan deelnemen aan het Nieuw Ouderschap traject en hierover commitment is van beiden ouders zal aanmelding plaatsvinden. Afhankelijk van de woonplaats, waarbij het woonadres van het kind(eren) leidend is, zal de aanmelding plaatsvinden bij één van de betrokken zorgaanbieders.

In Midden-Limburg zal de aanmelding bij de betrokken zorgaanbieder altijd verlopen via het CJG Midden-Limburg. In de regio's Noord- en Zuid-Limburg zal de aanmelding via het centraal aanmeldingspunt in de regio doorgestuurd worden naar de betreffende zorgaanbieder.

Zorgaanbieders die Nieuw Ouderschap aanbieden zijn:

- Noord-Limburg: Mutsaersstichting, Rubicon, Entrea, Combinatie Jeugdzorg, anaCare
- Midden-Limburg: Mutsaersstichting, Rubicon, CJG-ML, anaCare, Buro One
- Zuid-Limburg: Mutsaersstichting, Yvoor, Xonar, aXnaga, Buro One

Intake

Na aanmelding vindt er een intake plaats, met als doel om met ouders te komen tot het opstellen van het behandelplan/begeleidingsplan. Hierin zal tevens opgenomen worden hoe de kinderen in het traject betrokken worden. Hierbij is uitgangspunt dat er altijd met de kinderen gesproken zal worden, buiten aanwezigheid van ouders.

Nieuw Ouderschap gaat over

Het onderzoeken wat ouderschap betekent voor deze ouders in hun situatie

Het horen van de stem van het kind en de ouders.

Het vinden van nieuwe verbindingen die recht doen aan alle betrokkenen en kan zorgen dat kinderen gezond en veilig kunnen opgroeien en aan hun ontwikkelingstaken kunnen werken.

Concrete vragen hierbij zijn

- Welke mogelijkheden zijn er in de communicatie?
- Is er zicht op de strijdpatronen?
- Wat is nodig om te de-escaleren?
- Lukt het ouders naar zichzelf te kijken?
- Wat kun je zelf als ouder(s) anders doen?
- Lukt het ouders terug te komen in hun ouderschap en hun rol als opvoeder opnieuw in te nemen?
- Zijn ouders bereid zich expliciet te committeren aan dit traject?
- Wat is de stem van het kind? Uitgangspunt is dat een kind loyaal mag zijn aan beide ouders en in vrijheid een relatie kan onderhouden met zijn beide ouders.

Evaluatie

Aan de hand van het vooraf opgestelde begeleidingsplan wordt het verloop geëvalueerd en het eindverslag opgesteld. Alvorens het verslag naar de rechtbank wordt gestuurd, hebben de ouders en het kind de gelegenheid op het verslag te reageren en kunnen zondig om een aanpassing vragen of een aanvulling toevoegen.

Praktische informatie

Intake en gesprekken zijn in principe op locatie van de zorgaanbieder. Gesprekken zijn in principe onder kantoortijd.

Resultaat

Ouders zijn in staat het ouderschap zelfstandig vorm te geven en het heft weer in eigen hand te nemen.

BIJLAGE 2

RECHTBANK LIMBURG

FORMULIER t.b.v. inzet van het Uniform Hulp Aanbod (verder: UHA)

Team familie en jeugdrecht

Locatie:

Zaak-rekestnummer:

Op _____ heeft een zitting plaatsgevonden in de zaak tussen

De moeder / De vader (*doorstrepen wat niet van toepassing is*)

Naam:

Adres:

Telefoon:

Advocaat:

Telefoonnummer advocaat:

als verzoekende partij,

en

De moeder / De vader (*doorstrepen wat niet van toepassing is*)

Naam:

Adres:

Tel:

Advocaat:

Telefoonnummer advocaat:

als verwerende partij.

Inzake het/de minderjarige kind(eren):

Geboren op: _____ te _____

Heeft/hebben hoofdverblijf bij: de moeder/ de vader (*doorstrepen wat niet van toepassing is*)

Een vertegenwoordig(st)er van de Rvdk was wel/ niet aanwezig (*doorstrepen wat niet van toepassing is*)

De rechtbank stelt vast dat er bij partijen hebben ingestemd met de deelname van hen en hun kinderen aan het hierna te noemen geselecteerde jeugdhulptraject, dan wel de geselecteerde trajecten.

Partijen hebben ermee ingestemd dat de, naar aanleiding van de zitting door de rechtbank af te geven, tussenbeschikking via de raad voor de kindbescherming (verder: de Rvdk) aan de jeugdhulpaanbieder, die het traject gaat verrichten met ouders en/of kinderen, wordt doorgezonden.

Partijen zijn er ook van op de hoogte dat via de Rvdk in verband met de financiering van het traject ook de woongemeente van het kind/de kinderen over de inzet van het UHA wordt geïnformeerd en dat de Rvdk informatie uitwisselt met de gemeente (het lokale jeugdteam). .

Indien de Rvdk van dat jeugdteam informatie krijgt, waaruit kan worden geconcludeerd dat er

zwaarwegende contra-indicaties zijn om nú te starten met het UHA, zal het afgesproken jeugdhulptraject nog niet worden gestart. In dat geval zal de Rvdk eerst een onderzoek starten naar het gezin en de kinderen en met een schriftelijk advies komen.

Tot slot hebben partijen ermee ingestemd dat de betrokken jeugdhulpaanbieder een (eind)evaluatie of (eind)rapportage opstelt en dat deze ter beschikking van ouders, de Rvdk en de rechtbank zal worden gesteld.

Naam kind 1:
Geboortedatum:
Staat ingeschreven op het adres bij vader / moeder

Naam kind 2:
Geboortedatum:
Staat ingeschreven op het adres bij vader / moeder

Naam kind 3:
Geboortedatum:
Staat ingeschreven op het adres bij vader / moeder

Naam kind 4:
Geboortedatum:
Staat ingeschreven op het adres bij vader / moeder

Geselecteerde jeugdhulptrajecten (s.v.p. de niet geselecteerde doorstrepen)

1. NIEUW OUDERSCHA
2. KIES / COACHING KINDEREN IN ECHTSCHIEDINGSSITUATIES
3. BOR I (HUMANITAS)
4. BOR II
5. BOR III (MUTSAERSSTICHTING)
6. KINDEREN UIT DE KNEL

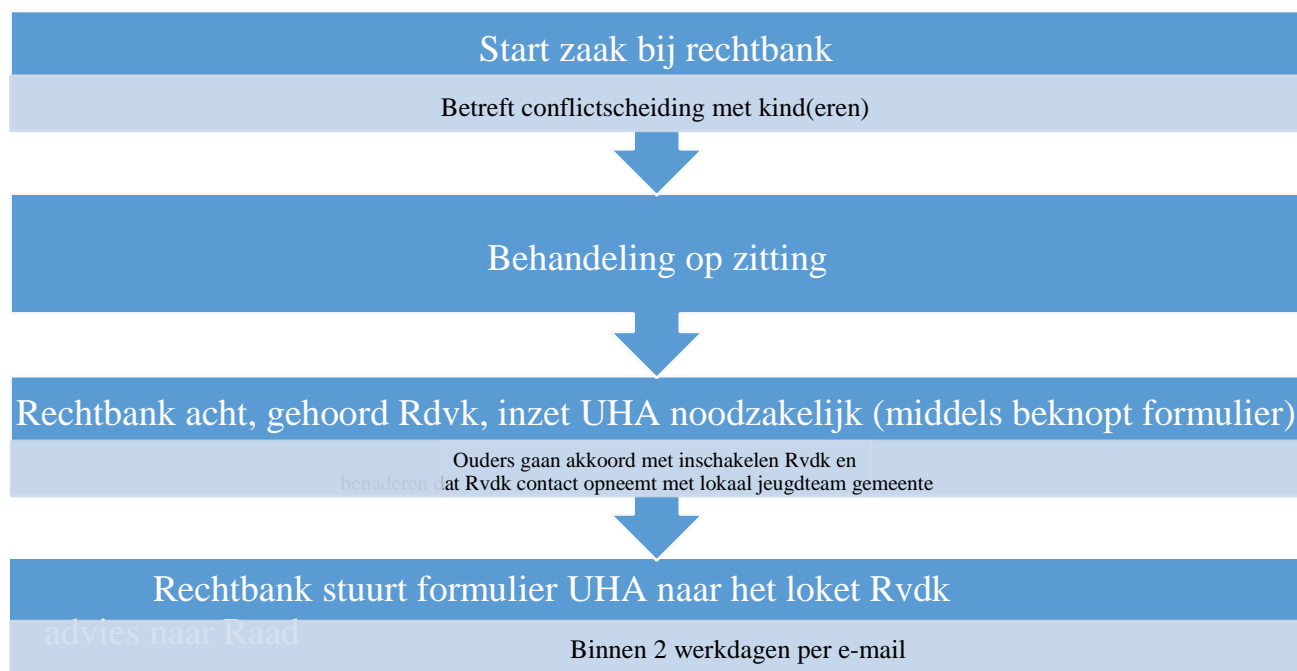
Bijzonderheden:

De vader en/of de moeder geeft aan dat:

Opgemaakt door de kinderrechter en de griffier en ondertekend.

BIJLAGE 3

Stroomschema of Werkproces UHA van start tot beslissing zaak ¹

Rvdk neemt contact op met de gemeente

- binnen 1 week wordt door de Rvdk contact opgenomen met het lokale jeugdteam² van de gemeente
- de Rvdk neemt contact op met het lokale jeugdteam over het inzetten van UHA
- de Rvdk gaat bij lokaal jeugdteam na of er zwaarwegende contra-indicaties zijn voor inzet UHA

Geen contra-indicaties voor inzet UHA

- Rvdk neemt contact op, binnen 2 weken na ontvangst formulier, met het lokale jeugdteam en het JHA over het in te zetten jeugdhulptraject;
- Rvdk verstrekt aan JHA gegevens over in te zetten jeugdhulptraject en de gegevens van de ouders en de kinderen

De gemeente geeft een beschikking jeugdhulp af conform UHA

De gemeente is verwijzer en neemt zonder verdere toets het advies/ inhoud formulier van de rechtbank over, de gemeente voert verder geen regie

¹ Voor het volledig uitgeschreven stappenplan zie UHA-document vanaf hoofdstuk 5

² Het lokale jeugdteam kan ook lokale toegang of lokaal wijkteam zijn, dit verschilt per gemeente

De regie voor het UHA ligt bij de rechtbank en de RvdK

De regie ligt bij de rechtbank/ de regierechtter, de informatievoorziening (van het lokale jeugdteam of de JHA) loopt via de RvdK

Wel zwaarwegende contra-indicaties voor inzet UHA

- RvdK informeert schriftelijk, binnen 2 weken na ontvangst formulier, de rechtbank en de ouders/ advocaten;
- RvdK start onderzoek (naar aanleiding van de ter zitting door kinderrechter gegeven voorwaardelijk opdracht tot onderzoek). De RvdK zal tevens beoordelen of de contra-indicaties al dan niet nog langer in de weg staan in inzet UHA.

JHA gaat aan de slag met UHA na ontvangst bericht RvdK

Ouders worden binnen 5 werkdagen uitgenodigd

Intake binnen 3 tot 5 weken
(streven is 3 weken)

Rechtbank maakt beschikking inzet UHA als er geen contra-indicaties zijn binnen 3 weken na de zitting

Vastlegging instemming ouders

Voorwaardelijke opdracht RvdK nader onderzoek na UHA-traject

Rechtbank verstuurt beschikking inzet UHA naar RvdK

Binnen 2 werkdagen na de uitspraak beschikking

Of

Rechtbank maakt beschikking, als er contra-indicaties zijn, waarin alsnog onderzoek door RvdK wordt gelast binnen 3 weken na zitting

- Indien RvdK na onderzoek alsnog adviseert om UHA in te zetten maakt rechtbank alsnog beschikking inzet UHA en loopt het onderstaande schema door en start weer vanaf 'geen contra-indicaties voor inzet UHA'

Rvdk stuurt beschikking inzet UHA naar JHA

Binnen 3 werkdagen na ontvangst, zodat JHA de beschikking bij de intake heeft

JHA start UHA na intake

Met ouders en/of kind(eren)

Binnen 4 weken na intake

JHA rondt UHA af met eindevaluatie en/of eindrapportage

BOR / ONS: binnen 7 maanden
(Behoudens verzoeken tot verlenging)

KUK: binnen 6 maanden, mits er geen
zomervakantie tussen zit

JHA stuurt eindevaluatie of -rapportage naar Rvdk en ouders

Binnen 4 weken
(KUK/BOR/ONS)

Óók indien traject UHA voortijdig wordt beëindigd

Als jeugdhulptraject is voltooid meldt de Rvdk dit binnen 2 weken aan rechtbank

Rechtbank stelt partijen in de gelegenheid nader te reageren en legt de vraag voor of een andere mondelinge behandeling nog noodzakelijk is.

OF

Als het jeugdhulptraject voortijdig is geëindigd meldt de Rvdk dit binnen 2 weken aan rechtbank

- Rvdk geeft aan of hij onderzoek gaat starten en zo ja, binnen welke termijn dit klaar zal zijn. Bij het raadsadvies wordt tevens de (eind)evaluatie of rapportage UHA ingediend.

BIJLAGE 4

FORMAT EINDVERSLAG BOR

Naam minderjarige :
Geboortedatum minderjarige :

Naam vader :
Naam moeder :

1. Aanleiding

Bij beschikking van de rechtbank Limburg d.d. .... is een begeleide omgangsregeling vastgesteld tussen ..... (*naam minderjarige*) en vader/moeder, inhoudende dat..... (*indien de regeling is opgenomen in de beschikking, dan deze overnemen, bijv. eenmaal per 14 dagen gedurende twee uur onder begeleiding van ..... / locatie*)

2. Begeleidingsopzet

De hulpverlening is gestart op .....

In de periode van ..... tot ..... hebben ... (*aantal*) begeleide omgangscontacten plaatsgevonden. De contacten hebben plaatsgevonden ..... (*locatie, duur van de contacten, in aanwezigheid van...*)

3. Bijzonderheden in de uitvoering van de afspraken

*Bijv. afspraken die zijn gemaakt met ouders over invulling van BOR, traject naar zelfstandigheid, ook te denken valt aan brengen/halen, cadeaus.
Hier ook opschrijven indien afspraken niet zijn doorgegaan, ziekte/vakantie, bijstellen van afspraken lopende het traject, stopzetten van het traject, ...*

4. Verloop van de begeleide omgangscontacten

Hanteer de checklist als leidraad bij de rapportage.

Orden de informatie op thema, per alinea. Hierin komt de voortgang / groei gedurende het traject tot uiting.

5. Conclusies

Hier komt de interpretatie van de hulpverlener. Geen herhalingen van het verloop van de contacten, maar een korte interpretatie.

Waar liggen de mogelijkheden en beperkingen om te komen tot zelfstandige omgang:

Met betrekking tot .... (*naam kind*)

Met betrekking tot vader/moeder (*uitwonende ouder*)

Met betrekking tot vader/moeder (*inwonende ouder*)

6. Bespreking verloop en conclusies

Het verloop van de begeleide omgangscontacten en de conclusies zijn d.d. .... besproken met moeder.

(reactie, herkenning, ideeën van moeder over vervolg)

Het verloop van de begeleide omgangscontacten en de conclusies zijn d.d. .... besproken met vader.

(reactie, herkenning, ideeën van vader over vervolg)

Afhankelijk van de leeftijd van het kind: Het verloop van de begeleide omgangscontacten zijn d.d. .... besproken met de minderjarige.

7. Inzage

De ouders hebben inzage gehad in de conceptrapportage.

(reactie op rapportage, zijn wel/niet akkoord, aanvullende opmerkingen)

8. Ondertekening

	Voor het rapport:	Onder verantwoordelijkheid van:
	De heer/mevrouw ..... Ambulant hulpverlener / behandelcoördinator	De heer/mevrouw.... Gedragswetenschapper

9. Kopie rapport aan

- Moeder, mevrouw ...
- Vader, de heer ...
- Ev. Raad voor de Kinderbescherming

FORMAT-Rapportage Kinderen uit de Knel (KuK)

Naam kind 1:

Geboortedatum:

Aanleiding van de verwijzing

- *hoe is de verwijzing tot stand gekomen?*
- *korte situatieschets van de scheiding*
- *is hulpverlening betrokken?*

Verloop van het KuK-proces

Mogelijkheden en beperkingen van kind:

Welke veranderingen merk je op bij het kind?

Hoe wordt het kind gekenmerkt? Kan hij/zij in de groep aansluiting vinden bij de andere kinderen? Wat valt op?

Heeft het kind last van de strijd tussen ouders? Hoe zichtbaar of merkbaar is dat en in welke mate?

Kan het kind uiting geven aan de gevoelens die met de scheiding gepaard gaan?

Wat is de visie van het kind?

Om zo veel mogelijk recht te doen aan het positieve proces van cliënten en voldoende de positieve dynamiek in het systeem te kunnen beschrijven, bestaat hier de mogelijkheid voor de hulpverlener om de 2 onderstaande kopjes samen te voegen tot één kopje: 'Mogelijkheden en beperkingen van het systeem'.

Mogelijkheden en beperkingen van moeder:

Welke veranderingen zie je?

Houding moeder in groepsbijeenkomsten, denkt zij actief mee, geeft ze feedback?

Motivatie?

Hoe is de emotieregulatie van moeder?

Kan moeder reflecteren op haar eigen aandeel in de patronen?

Kan moeder zich inleven in de kindrol?

Wat is de visie van de ouder?

Mogelijkheden en beperkingen van vader

Welke veranderingen zie je?

Houding vader in groepsbijeenkomsten, denkt hij actief mee, geeft hij feedback?

Motivatie?

Hoe is de emotieregulatie van vader ?

Kan vader reflecteren op zijn eigen aandeel in de patronen?

Kan vader zich inleven in de kindrol?

Wat is de visie van de ouder?

Bijzonderheden

Indien er bijzondere omstandigheden hebben gespeeld gedurende de loop van het programma (i.e. het overlijden van een belangrijk persoon uit het netwerk van het systeem, ziekenhuisopname van het kind of één van de ouders, schorsing van school van een kind), kunnen die hier worden opgenomen.

Beschrijf of en hoe dit effect heeft op de deelname aan het programma en de uitkomst.

Conclusie

Wat kunnen de ouders zelf al realiseren en waar hebben ze steun bij nodig?

Wat hebben deze ouders nodig gegeven de bovenstaande mogelijkheden en beperkingen?

Benoem hier ook de kracht van het systeem expliciet.

De bovenstaande conclusies zijn d.d. ....besproken met ouders.

EINDVERSLAG Nieuw Ouderschap (UHA)

Naam minderjarige :

Geboortedatum minderjarige :

Naam vader :

Naam moeder :

1. Aanleiding

Bij beschikking van de rechtbank Limburg d.d. .... is een Nieuw Ouderschap traject vastgesteld tussen ..... (*naam minderjarige*) en vader/moeder, inhoudende dat.....

2. Begeleidingsopzet

De hulpverlening is gestart op .....

In de periode van ..... tot ..... hebben ... (*aantal*) contacten plaatsgevonden.

De contacten hebben plaatsgevonden ..... (*locatie, duur van de contacten, in aanwezigheid van...*)

3. Bijzonderheden in de uitvoering van de afspraken

Bijv. afspraken die zijn gemaakt met ouders over invulling van het traject naar zelfstandigheid, Hier ook opschrijven indien afspraken niet zijn doorgegaan, ziekte/vakantie, bijstellen van afspraken lopende het traject, stopzetten van het traject, ...

4. Verloop van het traject.

Orden de informatie op thema, per alinea. Hierin komt de voortgang / groei gedurende het traject tot uiting.

5. Conclusies

Hier komt de interpretatie van de hulpverlener. Geen herhalingen van het verloop van de contacten, maar een korte interpretatie.

Waar liggen de mogelijkheden en beperkingen om te komen tot een betere communicatie:

Met betrekking tot .... (*naam kind*)

Met betrekking tot vader/moeder (*uitwonende ouder*)

Met betrekking tot vader/moeder (*inwonende ouder*)

6. Bespreking verloop en conclusies

Het verloop van het traject en de conclusies zijn d.d. .... besproken met moeder. (*reactie, herkenning, ideeën van moeder over vervolg*)

Het verloop van de begeleide omgangscontacten en de conclusies zijn d.d. .... besproken met vader. (*reactie, herkenning, ideeën van vader over vervolg*)

Afhankelijk van de leeftijd van het kind: Het verloop van de begeleide omgangscontacten zijn d.d. .... besproken met de minderjarige.

7. Inzage

De ouders hebben inzage gehad in de conceptrapportage.

(*reactie op rapportage, zijn wel/niet akkoord, aanvullende opmerkingen*)

8. Ondertekening

	Voor het rapport:	Onder verantwoordelijkheid van:
	De heer/mevrouw .... Ambulant hulpverlener / behandelcoördinator	De heer/mevrouw... Gedragswetenschapper

9. Kopie rapport aan

- Moeder, mevrouw ...
- Vader, de heer ...
- Ev. Raad voor de Kinderbescherming